

Çizgi Filmlerde Türkçenin Söz Varlığı: Kral Şakir Örneği *

Vocabulary of Turkish in Cartoons: Kral Şakir Example

ÖZET

Bu çalışmada Türkiye’de en çok izlenen ve aynı zamanda küresel şifresiz yayın yapan Cartoon Network adlı çizgi film kanalında yayınlanmakta olan Kral Şakir adlı çizgi filmin Türkçenin söz varlığı unsurlarından hangilerini ne sıklıkta kullandığı tespit edilmeye çalışılmıştır.

Bu çizgi filmin seçilmesindeki amaç tamamen Türk yapımı bir çizgi film olması ve en çok izlenen çizgi film kanalında yayımlanıyor olmasıdır. En çok izlenen çizgi film kanalı ve en çok izlenen çizgi film olduğunun belirlenmesinde TIAK’ın reyting verileri kullanılmıştır. Bu da Kral Şakir’in Türkiye’de en fazla çocuğa ulaşan çizgi filmlerden biri olduğunu göstermektedir. Bu bağlamda izlenme oranı yüksek olan bir çizgi filmin Türkçenin söz varlığı öğelerinden hangilerini ne kadar kullandığını tespit etmek önem arz etmektedir. Çünkü çizgi filmleri izleyen yaş grubunun dil gelişimi ve söz varlığı edinmesi konusunda günümüzde ailelerden bile daha fazla etki eden unsurlar televizyon ve internet yayınlardır. Dolayısıyla bunların incelenmesi ve bir sonuç ortaya konulması önem teşkil etmektedir.

Bu çalışmada betimsel araştırma modellerinden belgesel tarama modeli kullanılmış evreni temsil edecek miktarda çizgi film bölümü örneklem olarak seçilmiş ve bu bölümlerdeki söz varlığı öğeleri tespit edilip sıklığı da belirlenmiştir. Veri analizi için içerik analizi yöntemi kullanılmıştır. Sonuç olarak bu çizgi filmin, Türkçe söz varlığı açısından zengin olduğu görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Çizgi Film, Söz Varlığı, Kral Şakir

ABSTRACT

In this research, it has been tried to determine which elements of Turkish vocabulary and how often the cartoon named Kral Şakir, which is the most watched in Turkey and also broadcasts on the cartoon network named Cartoon Network, is broadcasting globally.

The purpose of choosing this cartoon is that it is a completely Turkish cartoon and it is broadcast on the most watched cartoon channel. TIAK’s rating data was used to determine the most watched cartoon channel and the most watched cartoon. This shows that Kral Şakir is one of the cartoons that reach the highest number of children in Turkey. In this context, it is important to determine which and how much a cartoon with a high viewing rate uses Turkish vocabulary. Because the factors that affect the language development and vocabulary acquisition of the age group watching cartoons, even more than the families, are television and internet broadcasts. Therefore, it is important to examine them and to come up with a conclusion.

In this study, one of the descriptive research models, the documentary scanning model was used, the amount of cartoon episodes to represent the universe were selected as a sample, and the vocabulary items in these sections were determined and their frequency was determined. Content analysis method was used for data analysis. As a result, this film is seen to be rich in terms of Turkish language existence.

Keywords: Cartoon, Vocabulary, Kral Şakir

GİRİŞ

Söz varlığı kavramı dilin unsurlarını içinde bulunduran ve en karmaşık cümlelerden en basit kelimelere kadar içinde bulunduğu toplumun dilinde anlam ifade eden bir kavramdır. Söz varlığı genellikle üçe ayrılmaktadır. Bunların başında “Temel Söz Varlığı” gelmektedir. Temel söz varlığı adından da anlaşılacağı gibi dilin içinde bir meyvenin adından bir yerin adından günlük alanda kullandığımız fiillere kadar birçok kelimeyi kapsamaktadır. Temel söz varlığı, konuşmanın ve günlük hayatın ana unsurlarını kapsamaktadır (Aksan 2000). Yine Aksan (2000)’a göre temel söz varlığı çizilirken insan odaklı olmalıdır. Aksan (2003b)’a göre dildeki bir sözcüğün temel söz varlığına dâhil olup olmadığını belirlemek için bazı ölçütler vardır. Bunlar;

- ✓ Kelimenin insan yaşamında birinci dereceden önemli kavramları yansıtması
- ✓ Yeni sözcükler türetilme gücü
- ✓ Anlaşılabilirliğin yüksek olması
- ✓ Kelimenin birden çok anlama gelebilmesi.

Zekerya Batur ¹

İbrahim Ünal ²

How to Cite This Article

Batur, Z. & Ünal, İ. (2023). “Çizgi Filmlerde Türkçenin Söz Varlığı: Kral Şakir Örneği”, International Academic Social Resources Journal, (e-ISSN: 2636-7637), Vol:8, Issue:49; pp:2692-2711. DOI: <http://dx.doi.org/10.29228/ASRJOURNAL.69763>

Arrival: 29 March 2023
Published: 31 May 2023

Academic Social Resources Journal is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International License.

* Bu çalışma Uşak Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Ana Bilim Dalında yapılan “Çizgi Filmlerde Türkçenin Söz Varlığı: Kral Şakir Örneği” adlı yüksek lisans tezinden üretilmiştir.

¹ Prof. Dr., Uşak Üniversitesi, Eğitim Fakültesi Türkçe Eğitimi ABD, Uşak, Türkiye

² Yüksek Lisans Öğrencisi., Uşak Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Türkçe Eğitimi Bilim Dalı, Uşak, Türkiye

Dil canlı bir varlıktır. Doğal olarak gelişime de açık bir varlıktır. Günümüzde, hayatımızda gerçekleşen teknolojik bilimsel gelişmelere uyum sağlayan dilin temel söz varlığı da gün geçtikçe büyümektedir. Bir toplumun inançları, eğilimleri yaşam standartları başka toplumlarla ilişkilerini söz varlığının incelenmesi belirler. Her toplum dünyayı kendi ana dilinin çerçevesinden izler. Doğal olarak bu yapı toplumların bakış açılarını ve düşünme tarzlarını da belirlemeye başlar. Şu an kullanılmayan birçok terim Türklerin yaşadığı başka başka coğrafyaların getirdiği koşullara göre şekillenmiştir.

Söz varlığı kavramı temel söz varlığının dışında başka temel öğeler de içermektedir. Bunlar yabancı sözcükler, terimler, atasözleri, deyimler, ikilemeler, ilişkili sözcükler ve doldurma sözcüklerdir. Atasözleri, geçmiş nesillerin tecrübelerine dayanan birikimlerini genel kural, düşünce ya da öğüt olarak benimseten ve kalıplaşmış biçimleri bulunan toplum tarafından benimsenmiş sözlerdir.

İslam öncesi edebiyatta sav olarak bahsedilen bu tür İslam sonrası mesel olarak karşımıza çıkmaktadır. Edebiyatta atasözlerinin ilk örneklerini Orhun Yazıtlarında görülür. Yine yabancı sözcüklerin dile girmesinde etkili olan uluslararası ilişkilerin artması atasözlerinin de farklı kültürlerle etki etmesinde büyük rol oynar. Aksan (2003b)'a göre atasözleri tüm dünyada vardır. Çoğunlukla cümle biçiminde oluşur ve bir yargı belirtir, bazen ölçü ve uyakla, söyleyiş açısından daha etkili olmaya yönelik sözlerdir ve her ulusun kendi deneyimleriyle bilgeliğiyle oluşturduğu atasözleri bir dil birliğini dünya görüşünü, yaşayış biçimini yansıttasının yanı sıra o toplumun kültürüyle alakalı ciddi ipuçları verir.

Kutadgu Bilig ve Atabet'ül Hakayık adlı eserlerde de atasözlerine ulaşmak mümkündür ancak bu dönem eserlerinden en önemlisi şüphesiz Divan-ı Lügat'it Türk'tür. Arapça yazılmış olsa da, atasözlerinin toplum tarafından benimsenmesi, gelecek kuşaklara aktarılmasında ve Türkçe varlığını derlemiş olması bakımından büyük önem taşır. Şinasi tarafından yazılan Durub-i Emsal-i Osmaniye adlı eser ilk atasözleri kitabı olma özelliği taşıması bakımından edebiyatımızda büyük önem taşımaktadır. Bahsedilen atasözlerinden örnek verecek olursak. Farklı toplumlarda farklı sözcüklerle kurulan atasözleri aslında aynı anlamda kullanılmaktadır.

Aksan (2005b)'a göre deyimler başka milletlerle ilişki içinde olanlardan bağımsız, aynı dil bütünlüğü altında olan insanların, dünyaya bakış açılarını, yaşayış tarzlarını, gelenek ve göreneklerini, yani maddi, manevi tüm değerlerini yansıtan ve toplumun düşünme tarzını ortaya koyan sözlerdir.

Aksoy (1988)'a göre deyimler ona ayrılır. Bunlar;

- ✓ Mecaz yoluyla anlatım yapan deyimler
- ✓ Bir sözcüğü anlamlı bir sözcüğü anlamsız deyimler
- ✓ Konuşma biçiminde söylenen deyimler
- ✓ Gelenekleri anlatan deyimler
- ✓ Kalıplaşmış deyimler
- ✓ Eksilteli anlamı olan deyimler
- ✓ Özel biçimlerde kurulmuş deyimler
- ✓ İkileme ile kurulan deyimler
- ✓ Bir öyküye dayanan deyimler
- ✓ Masterla kurulan deyimler

Deyim bir kavramı anlatmak için türetilmiş özel bir anlatım şeklidir; genel bir anlatım tarzı olmaması ve sözcüklerden en az birinin gerçek anlamı dışında kullanılması onu atasözlerinden ayıran önemli bir yapıdır. Atasözleri ve deyimler bazen deyimlerin uzun olması dolayısıyla karıştırılmaktadır. Bu iki unsurun akıldaki kavram karmaşası ortadan kalkarsa bu karışıklık da ortadan kalkacaktır. Örneğin; Damlaya damlaya göl olur atasözüdür, çünkü bir genel kuraldır. Oysa Orhun yazıtlarında gördüğümüz atı küsi yok bolmak (adı sanı yok olmak) sözü deyimdir, çünkü genel kural olarak söylenemez. Zamanla sözcükler değişse de sözlü edebiyatın ayrılmaz unsuru olan deyimler günümüze kadar ulaşmıştır.

Türkçenin hemen her lehçesinde kullanılan ikilemeler, anlamı ve etkileyciliği artırır. Hatiboğlu (1981)'na göre ikilemeler, anlatımı güçlendirmek amacıyla bir araya gelirler ve farklı biçimlerde kurulabilirler. Genellikle aynı iki kelime, biri anlamlı biri anlamsız iki kelime veya zıt anlam içeren iki kelimenin bir araya gelmesiyle oluşurlar. "Anlambilimi açısından ikilemeler farklı bir niteliğe sahiptir; iki ayrı gösterge, tek bir gösterge olarak, belli bir gösterilene sahip olur. Zihinde kimi yeni bir kavramın oluşmasını sağlar." (Aksan, 2005a). Örneğin, aynı adın yinelenmesiyle kapı kapı; aynı sıfatın yinelenmesiyle oluşan ve belirteç görevi gören tatlı tatlı, zıt anlamlıların bir araya gelmesiyle kurulan büyük küçük, eş anlamlıların kurulan sarmaş dolaş; çekimli eylemler, ulaç ve ortaçlarla oluşturulan yana yakıla gibi ikilemeleri örnek gösterebiliriz. İkilemeye katılan ikinci sözcüğün, önceki sözcüğe bir

”m” eklenmesiyle kurulan kâğıt mağıt, okul mukul, araba maraba gibi örnekler özellikle konuşulan dilde çok kullanılmaktadır.

Hatiboğlu (1981)’na göre ikilemelerin genel özellikleri şunlardır:

- ✓ İkilemelerde ses benzerliği olması
- ✓ Sözcükleri arasında ünlü kuralları olması
- ✓ Kalıplaşmaya meyilli olması
- ✓ Sıra kalıplaşmasına sahip olması
- ✓ Kalıplaşmanın sürdürülebilmesi
- ✓ Kalıplaşmayı perçinleyen etkenlere sahip olması

Yine ikileme örneklerine tarihsel süreçte baktığımızda Uygur yazıtlarından Halk Edebiyatına kadar birçok yazılı eserde ikileme örneklerine rastlamak mümkündür. Söz varlığını oluşturan unsurlardan bir diğeri de kalıp sözlerdir. Kalıp sözler toplumsal birikimi yansıtanın yanında kültürel ilişkileri anlama bakımından önemli bir yere sahiptir. Kalıp sözlerin bir dili konuşan toplumun dünya görüşünü, inançlarını yansıtmalarının en güzel örneklerini dilimizde Allah sözcüğüyle kurulan ögelerde görürüz. Örneğin Allah kavuşursun, Allah kabul etsin, Allah ayırmasın.

Toklu (1995)’ya göre kalıp sözle şu şekilde sınıflanmıştır:

- 1- *Nezaket bildiren kalıp sözler;*
  - a- *Selamlaşma bildiren*
  - b- *Tanışma bildiren*
  - c- *Vedalaşma bildiren*
  - d- *Rica bildiren*
- 2- *İyi dileklerde kullanılan kalıp sözler*
  - a- *Önemli günlerde dilek belirtme*
  - b- *Evlilik kutlama*
  - c- *İyi dilekleri iletme*
  - d- *Kültüre göre şekillenmiş söylemleri içermeye*
- 3- *Başsağlığı dileklerinde kullanılan kalıp sözler*
- 4- *Şükran duygularını belirten kalıp sözler*
- 5- *Özür dilekleri içeren kalıp sözler*
- 6- *Yemek yerken kullanılan kalıp sözler*
- 7- *Konuşma sırasında geçen kalıp sözler*
- 8- *Yönlendirme amacıyla kullanılan kalıp sözler*
  - a- *Gözdağı verme*
  - b- *Yatıştırma*
- 9- *Yorumlamaya yönelik kalıp sözler*
  - a- *Şaşkınlık belirtme*
  - b- *Eleştirme*
  - c- *Kuşku belirtme*
  - d- *Onaylama belirtme*
  - e- *Umursamazlık belirtme*
  - f- *Gündelik olayları yorumlama*
  - g- *Batıl inançları belirtme*
- 10- *Olumsuz duyguları yansıtan kalıp sözler*

- a- *İlişkiyi kesmek için kullanılan*
- b- *Küfür ve beddua için kullanılan*

Yazılı edebiyat ürünlerinde de kalıp sözlere rastlamak mümkündür. Aksan (2005b)'a göre çeşitli olaylar karşısında söylenen bu sözler yabancı biri için zor anlaşılırdır. Ancak bir toplumda belirli bir süre yaşanır ya da yazılı ürünler incelenirse kavranabilir.

Anadili Eğitimi

Hayatımızın en önemli iletişim aracı dildir ve çocuklar doğdukları andan itibaren herhangi bir fiziksel sorunları olmadığı takdirde bu iletişim aracını kullanma konusunda gelişmeye başlarlar. İlk andan itibaren dil biyolojik faktörlerin yanında en çok da çevreyle ilintili bir faktördür. Çocuk dil ediniminde çevreden aldığı sesleri anlamlandırıp dil altyapısını edinir. Konuşmaya başlayan çocuğun bu süreçten itibaren çevreyle iletişimi daha da kuvvetli olacaktır. Bir çocuğun dil ediniminde kritik dönemler söz konusudur.” Chomsky (1965) dil edinme sürecini çocuğun edindiği dile ilişkin belli hipotezler oluşturma çevresinden gelen veriler aracılığıyla bu hipotezleri ölçme şeklinde açıklar. Çocuk bu beceriyi 1-13 yaşları arasında iyi şekilde kullanır.

Anadili, bir kişinin içinde doğup büyüdüğü aile ya da toplum çerçevesinde ilk öğrendiği dildir. Anadili bilinci ve sevgisi aynı ulus içerisinde yaşayan insanlar arasında ortak bir düşünce sistemi, evreni birlikte anlama ve kavrama yeteneği kazandırır. Bu da aynı ulus içerisindeki insanlar arasında bağı kuvvetlendirir. Danimarkalı dil bilimci Otto Jespersen ve bazı dilbilimciler anadilinin anneden gelen dil değil de çevreyle ilişkili bir oluşum olduğunu savunmuşlardır. Doğal olarak bu görüşler de göz önüne alındığında çocuğun çevreden duyduğu her bir kelimenin de aynı şekilde annesinden duyduğu kelimeler kadar önem arz ettiği görülmektedir. İnsanlar dünyayı kendi anadiliyle görür ve öğrenir ve kendi dünyalarını bu şekilde şekillendirirler (Aksan, 1999). Bu sebepten de hangi kültürün söz varlığını duyarak büyürsek o dilin yansıttığı kültürün özelliklerini ediniriz. Çağdaş anadili öğretiminin temel ilkelerine göre düşürsek anadili öğretiminin her evresi bir anlam ifade etmelidir (Yıldız, 2003).

Anadili Eğitimi ve Çizgi Film İlişkisi

Anadili ile ilgili malzemeleri ileten araçların içinde televizyon ve televizyon kanalları da gelmektedir. Doğal olarak bu aracın olguların kalitesi de çok önemlidir. Çünkü çocuk neyle fazla zaman geçirirse o şeyin getirdiği alışkanlıklar ve bakış açısıyla biçimlenir. Televizyon ile zaman geçirme süresi diğer uyarıcılara göre daha fazladır ve bazen anne babadan bile fazla zaman geçirilen bir araç haline gelmiştir (Temizyürek ve Acar, 2014). Bu yüzden de çocuğun doğduğu andan itibaren edinmeye başladığı anadili kendi kültürünü yansıtmalı ve anlamsız içerikler barındırmamalıdır. Bu gerek anne baba gerek çevre gerekse diğer uyaranlar olsun hiçbir unsurda es geçilmemesi gereken bir kaide olmalıdır. Dil insanların çocukluktan itibaren iletişim kurduğu bir araçtır. Konuşma yeteneğine doğuştan sahip olan insan, bu doğal iletişim aracını çocukluktan itibaren edinir ve kullanmaya başlar. Karpuz (2006)'a göre birçok yaş grubundaki insan farklı etkinlikler çerçevesinde işlerini yürütürken genellikle anadilleriyle birbirleriyle iletişim kurarlar. Anadilinin zenginliğinin en büyük göstergesi de şüphesiz o dilin söz varlığıdır. Söz varlığına geçmişte ve günümüzde yeni kelimeler katılmış ve gelecekte de katılmaya devam edecektir. Çünkü dil canlı bir varlıktır ve gelişmeye açıktır. Günümüzde bu yaş aralığında çocukların teknoloji geliştikçe dışarıdan aldığı uyarıcılar da farklılaşmaktadır. Eskiden bu yaş aralığındaki çocuklar daha çok arkadaşlarla iletişim kurup oyun oynamaya yönelik eylemlerde bulunurken şimdilerde oyun ve arkadaşların yerini teknolojik aletler ve önemli iletişim araçlarından biri olan televizyon almaya başlamıştır. Televizyon çağımızda çocuklarda hem bireysel hem de gruplarla olan iletişimi azaltmakta bazen de bir konuşmacının yerini alabilmektedir. Sosyal iletişimden kopan çocuğun bazen tek iletişime geçtiği araç televizyon olabilmektedir. Televizyon etki gücü yüksek bir teknolojik kutudur. Bunun birçok sebebi vardır.

Beyret ve Batur (2013)'a göre televizyon erişimi kolay olan ve diğer araçlara göre daha yaygın kullanılan bir iletişim aracıdır ve birçok duyuya hitap eden yönlerinden dolayı daha çok tercih edilen bir iletişim aracıdır. Bu sebepten ötürü çocukların yaşamını önemli ölçüde etkileyen ve ilgi çeken bir teknolojik araç olan televizyon, izlendiği zaman dilimine programa ve kanallara göre çocuklara hem birçok yönde olumlu katkı sağlarken yine aynı faktörlere bağlı olarak şiddete eğilim, yozlaşma gibi faktörler üzerinden olumsuz etkiler de yaratabilmektedir. Bu yaş arasındaki çocukların gereksinimleri ve ilgileri düşünüldüğünde çocukların en çok izledikleri programlar genellikle çizgi film odaklı kanallarda gösterilen çizgi filmler olmaktadır. Fakat bu çizgi film kanalları göz önünde bulduğunda genellikle, Türkiye kaynaklı çizgi film kanalları değil yabancı ve küresel alanda yayın yapan çizgi film kanalları olduğu görülmektedir. Türkiye kaynaklı televizyon kanallarında, TRT Çocuk gibi, daha çok Türk yapımı çizgi filmleri görürken küresel alanda yayın yapan çizgi film kanallarında daha çok yabancı kaynaklı Türkçe dublaj yapılmış çizgi filmleri görmekteyiz. Bu kanalların başında da Cartoon Network gelmekte ve reyting oranlarında da başı çekmektedir. Bunun sebebi ise diğer dünya çapında çizgi film kanallarının aksine ücretsiz platformlarda yayın yapmasıdır. Kaya (2014)'ya göre uydu yayıncılığının yaygınlaşmasıyla birlikte çocukları yabancı kültürlerin etkisi altında bırakabilecek televizyon kanallarının yaygınlığı artmıştır. Bu unsurlardan biri de söz varlığı unsurlarıdır. Bu sebepten de yapılan çevirilerin Türkçenin söz varlığına uyumlu hale getirilmesi ya da getiriliyor mu tespit edilmesi

önemli bir unsur haline gelmektedir. Birçok insan, hayatını anlamlı kılan varlığın çocuk olduğunu düşünürken ona çeşitli değerler yükler (Temizyürek ve Acar (2014). Bu değerler yüklenirken kişinin içinde yaşadığı toplumun anadili en önemli faktör haline gelmektedir. Doğal olarak çocuğun bu dili duyduğu her kişi ve her ortam da aynı önemi teşkil etmektedir. Buna çocuklarının önünde çoğu zamanını geçirdiği televizyon ve televizyon kanalları da dâhildir.

Dil durmadan gelişen bir olgudur. Önemli olan bu gelişmenin ve ilerlemenin yozlaşmaya yol açmadan yol kat edebilmesidir. Fakat dil çevresel etkenlere de açık bir unsur olduğu için bu tarz yozlaşmalara da maruz kalmaktadır. Bu tarz yozlaşmaların ve etkenlerin dile girmesi de yine kitlesel iletişim araçları yoluyla olmaktadır. Şuataman (2013)'a göre yayıncılık organları Türkçemizi yayarken aynı zamanda onun yapısını ve işleyişi üzerinde olumsuz etkilere sebep olmakta, yabancı sözcük kullanımını artırmakta, bu organlarda daha çok kirlenmiş bir Türkçe'nin kullanımına sebep olmaktadır. Bu sebepten çocukların izledikleri televizyon kanallarındaki yayınların iletilerine dikkat edilmesi gerekmektedir. Yanlış bir iletiyi dil edinimi sırasında alan çocuğun bunu düzeltmesi sonradan alan çocuğa göre daha zor olacaktır. Çocukların genellikle izlediği çizgi filmler genellikle görsel manada daha çok şey vadeden yabancı kaynaklı çizgi filmler olmaktadır. Vaziyet böyle olunca işin içine çocuklara Türkçe dublajlı olarak sunulan çizgi filmlerin çeviri kalitesi de girmektedir. Bu çeviriler de ikiye ayrılmaktadır. Gürel, Temizyürek ve Şahbaz (2007)'a göre serbest çeviri yapıtlar çocuk için faydalı olabileceği çevrildiği kültürün olumlu ve olumsuz yanlarını da yansıttığından ötürü çeviri eserler çevrilmeden önce geldiği toplumun değerleri göz önüne alınıp iyice değerlendirilmelidir. Doğal olarak çizgi filmlere yapılan çevirilerin de ne kadar bizim kültürümüze uyarlandığı ne kadar çeviri yapılan kültürü yansıttığını tespit etmek ve değerlendirmek önem arz etmektedir. Yaşar Ekici (2015)'e göre yazılı bir eserde hayvanlar insanlara yardım eden yardımcı rolü üstlenirken çizgi filmlerde bu durum hayvanların ana karaktere dönüşmesine ve insanla eşdeğer bir konuma gelmesiyle sonuçlanmaktadır. Doğal olarak bunun insanı simgelediğini kavrayan çocuk bu karakterlerin konuşma ve davranışlarını da taklit yoluyla kendi hayatına uygulayacaktır. Aynı zamanda zekice kurgulanmış bir çizgi film karakteri çocuğun zekâsına ve davranış biçimlerine ve konuşmalarına da etki edecektir.

Anadilini alma aşamasında olan bir çocuk için çevre çok önemlidir ve artık günümüzde bu çevrenin içine dâhil olmuş kitle iletişim araçlarından olan televizyonlar ve bu televizyonlar da gösterilen ve çocukların en fazla ilgisini çeken yayınlar olan çizgi filmlerin çocukların gelişimde önemli rolleri söz konusu olmaktadır ve bu yüzden de bu aracın kullanımında yapım aşamasından yayın aşamasına kadar birçok noktada bahsettiğimiz konular dâhilinde dikkat edilmesi gereken birçok unsur söz konusudur. Ve bu unsurların işleyişinin kontrol edilip uygun yayınların çocukların gelişimi göz önüne alınarak yapılandırılması gerekmektedir.

Problem

Çizgi filmler özellikle çocukluluğun ilk dönemlerinden sonlarına kadar çocuklar tarafından en çok tercih edilen seyirliklerdir. Bu durum göz önüne alındığında çizgi filmlerin bu çocukların dil gelişimi üzerindeki etkileri de büyük olacaktır. Çünkü dil gelişiminin en önemli olduğu yaşlar 1-3 yaş kritik dönem olmak üzere 1-6 yaş aralığıdır. Bu sebeple bu yaş aralığının en çok izlediği programlar olan çizgi filmler yayınlandığı dilin söz varlığını ne ölçüde yansıtmakta bunu tespit etmek önem taşımaktadır. Bu araştırmada Kral Şakir adlı çizgi filmde Türkçenin söz varlığı nasıldır? sorusunun cevabı aranmaktadır.

Alt Problemler

- ✓ Kral Şakir adlı çizgi filmde atasözlerine yer verilmiş midir?
- ✓ Kral Şakir adlı çizgi filmde deyimlere yer verilmiş midir?
- ✓ Kral Şakir adlı çizgi filmde ikilemelere yer verilmiş midir?
- ✓ Kral Şakir adlı çizgi filmde kalıp sözlere yer verilmiş midir?
- ✓ Kral Şakir adlı çizgi filmde Türkçe'nin Söz Varlığı unsurlarının kullanım sıklığı nedir?

Sayıtlar

Kral Şakir'in seçilen 30 bölümünün araştırmanın konusuna yeterli örneklem oluşturduğu varsayılmaktadır

Sınırlılıklar

Seçilen çizgi filmin sadece otuz bölümü incelenmiştir. Alanda yapılan başlıca çalışmalara bakıldığında otuz bölümün evren temsil edecek örnekleme oluşturabileceği düşünülmektedir.

YÖNTEM

Araştırmanın Modeli

Bu araştırma betimsel olup tarama modeline uygun olarak yapılmıştır. Geçmişte var olmuş veya hala var olan bir durumu olduğu şekliyle betimlemeye çalışan modele tarama modeli denmektedir. Tarama modellerinde araştırmacı olay, nesne, bireyleri değiştirmeden, onlara deneysel bir müdahalede bulunmadan oldukları gibi tanımlamaya çalışır.

Bu çalışmada çizgi filmlerden Kral Şakir’de geçen söz varlığı unsurlarının hangilerinin kullanıldığını ve bunların hangi sıklıkta kullanıldığını tespit etmek için bu amaca en uygun olan model olan tarama modeli seçilmiştir. Bu araştırmada kullanılan teknik belgesel tarama tekniğidir. Var olan kayıt ve belgeleri inceleyerek veri toplamaya doküman analizi denir. Bu kayıt ve belgeler çok çeşitli olabilir. Filmler, diziler, mektuplar, geride bırakılan el yazması notlar vb. Belgesel tarama ya da doküman analizi sosyal bilimler için vazgeçilmez araştırma yöntemlerinden biridir. Belgesiz veri ve tarih olmayacağı gibi araştırmanın temellendirilmesi açısından belgesiz bir bilim de söz konusu olamaz. Doküman analizinin nitel araştırmalarda kullanılması araştırmacının zaman ve para gibi kaynaklardan tasarruf etmesini de sağlamaktadır.

Marshall ve Rossman (1995)’a göre filmleri, videoları incelemek araştırmacı için bazı faydalar sağlar. Bu faydalardan biri görülenin olduğu gibi kavranabilmesidir ki bu sözsüz davranışları kapsar. Diğeri aynı konunun birden çok incelenmesini sağlamasıdır. Bir diğeri ise bir kereliğine vukuu bulan bir olayın incelenmesini sağlamasıdır. Ve ayrıca söz konusu araştırma objesi başkaları tarafından incelenip sınanabilir. Bu anlamda nitel araştırmanın sorunlarından biri olan yeniden incelenebilirlik konusu Küçük ölçekli de olsa çözülmüş olur.

Bailey (1982)’ye göre ise belgesel taramanın başka avantajları da vardır. Hemen bulamayacağımız konular, tepki dışılık, analizin zamanının araştırmacı tarafından belirlenmesi, araştırmanın boyutunun belirlenmesi, kişisel ve orijinallik, maliyetinin diğerlerine göre daha az olması. Bailey (1982)’ye göre belgesel taramanın zayıf yönlerinden de söz edilebilir. Bunlar yanlı olmak, seçicilik, konunun eksik olması, erişim zorluğu, konu belirlenmesinde yanlı davranmak, davranışların sınırlı olması, belli bir standardın olmaması ve kodlamada zorluk yaşatması olarak sınıflandırılmıştır. Metin (2013)’e göre belgesel tarama yaparken bazı aşamalar izlenebilir. Fakat bunlar araştırmacının araştırdığı konuya ve amacına göre sıralama ve yön değiştirebilirler. Belgesel tarama beş aşamada uygulanabilir:

1- Dokümana erişim

2- Dokümanın benzersizliğin kontrol edilmesi

3- Söz konusu dokümanları anlamak

4-Veri analizinin yapılması

5- Verilerin kullanılması

Bu araştırma üretimi yapılmış bir eser üzerinde tarama yapmaktan mütevellit betimsel bir çalışmadır. Zaten olan durumu, olduğu koşullar ekseninde betimlemeyi amaçlayan yaklaşımda ilişkisel biçimde tarama yapılarak çizgi filmlerde bulunan temel söz varlığı öğeleri incelenmiştir.

Verilerin Toplama Süreci

Çizgi Filmin Bölümlerinin Seçilmesi

Çizgi filmlerin bölümleri seçilirken basit tesadüfi örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Bu çalışmada çizgi filmlere numara verilmemiştir. Çünkü hâlihazırda zaten çizgi filmlerin bölüm numaraları bulunmaktadır. Ama genellikle bu tür seçimlerde bir liste halinde oluşturulan örneklem çerçevesinde araştırmacı her öğeye bir numara vermektedir. Daha sonra araştırmacı örneklem içinde olmasını istediği öğe sayısı kadar tesadüfi sayılar üretir ya da öğeleri oluşturduğu listeden rastgele seçebilmek için bir bilgisayar programı ya da tesadüfi sayı listelerini kullanır (Neuman 2014). Bu araştırmada 200 adet çizgi film içinden rastgele seçim yapan çevrimiçi bir site kullanılarak otuz adet bölüm tesadüfi olarak seçilmiştir.

Çizgi Filmin Bölümlerinin İzlenmesi ve Yazıya Dökülmesi

Çizgi filmlerin izlenecek bölümleri seçildikten sonra her bölüm izlenilerek ayrı ayrı bölümün başlangıcından sonuna kadar tüm diyaloglar yazılı doküman haline getirilmiştir. Bu da her bir diyalogdan sonra bölüm oynatıcısının durdurulup diyalogun yazılması şeklinde yapılmıştır. Replikleri hangi karakterin söylediği bu araştırmanın konusu açısından önemsiz olduğundan diyaloglar cümleler ve paragraflar halinde yazılmıştır. Yirmi bölümün tamamı izlendikten ve yazıya geçirildikten sonra araştırmanın ikinci kısmı olan söz varlığı öğelerini tespit etme kısmına geçilmiştir.

Verilerin Analizi

Nitel veri analizi, araştırmacının verileri düzenlediği, analiz birimlerine ayırdığı, sentezlediği, biçimleri (pattern) ortaya çıkardığı, önemli değişkenleri keşfettiği ve hangi bilgileri rapora yansıtacağına karar verdiği bir süreçtir (Bogdan ve Biklen (1992). Miles ve Huberman (1984) nitel veri analizi sürecini, birbirini takip eden üç aşamalı bir sınıflandırma içerisinde incelemektedir. Bu aşamalardan ilkini gözlem, görüşme ve doküman incelemesi gibi çeşitli tekniklerle toplanan “verilerin azaltılması” (data reduction) aşaması oluşturmaktadır. Bu çalışmada verilerin azaltılması aşaması çizgi filmin bölümleri izlenerek ve izlenen çizgi filmin verilerinden bir doküman elde ederek geçilmiştir.

Veri analizinin ikinci basamağını ise “verilerin görsel hale getirilmesi” süreci oluşturmaktadır. Bu aşamada, veri azaltılması sürecinde ayıklanan, özetlenen ve dönüştürülen verilerin belirli sonuçlar çıkartmaya dönük bir biçimde örülmesi amaçlanmaktadır. Bu çalışmanın bu aşamasında araştırılacak konu sözcüklüğü ana tema olmak üzere deyimler, atasözleri, ikilemeler ve kalıp sözler olmak üzere alt temalara ayrılmış ve birinci aşamada elde edilen dokümandan bu tema ve alt temalara ait veriler ayıklanmıştır.

Miles ve Huberman (1984) önermiş olduğu veri analiz sürecinin son basamağını ise “sonuca ulaşma ve teyit etme” oluşturmaktadır. Bir bakıma nitel araştırmacı araştırma sürecinin başından itibaren sürecin her aşamasında toplamış olduğu verilerin ne anlama geldiğini anlamaya çalışmaktadır. Araştırma sürecinin başında belirsiz bir biçimde ve bir bakıma verilerin içinde saklı duran gerçeklik son aşamada keşfedilmekte ve gün yüzüne çıkarılmaktadır. Bu çalışmanın bu aşamasında veriler anlamlı hale getirilerek sıralanmış, yorumlanmış ve bulunan sonuçların geçerliliği ve güvenilirliğinin kontrol edilmesi amacıyla üç Türkçe uzmanına gönderilmiştir.

Sınırlılıklar

Bu araştırma Kral Şakir adlı çizgi filmin ilk 30 bölümüyle sınırlı tutulmuştur.

Geçerlilik ve Güvenilirlik

Bu çalışmada geçerlilik ve güvenilirlik söz varlığı öğelerinin belirlenmesinden sonra bu öğelerin Türkçe Deyimler ve Atasözleri Sözlüğü, Büyük Türkçe Sözlük ile karşılaştırmaları yapılarak, bu sözlüklerde bulunmayan fakat söz varlığı öğesi olabileceği belirlenmiş sözcüklerin doğruluğunun üç uzmanın görüşüne başvurularak teyit ettirilmesi şeklinde sağlanmıştır.

BULGU VE YORUMLAR

Bu bölümde çizgi filmin izlenen bölümlerinde tespit edilen söz varlığı unsurları tabloyla bölüm bölüm gösterilmiş ve bu tablolar ikişerli gruplar halinde sırasıyla yorumlanmıştır.

Tablo 1: Birinci ve İkinci Bölümün Söz Varlığı

Çizgi Filmin Adı	Bölüm	Söz Varlığı			
		Deyim	İkilemeler	Atasözü	Kalıp Sözler
Kral Şakir	1	Kişiye ters olmak	Anne anne Karıcığım karıcığım Bay bay Tabela mabela Garip gurup Alo alo		Küçük nasıl? Büyüdü mü? Ay yazık! Lütfen! Oh be! Ticari sağa çek! Bir şey değil gençler! Anlaşıldı tamam merkez! Bana güvenin! Sana diyorum!
	2	Gizemli bir dünyanın kapısını aralamak Başını belaya sokmak Hayal yıkıcı olmak Çocukmuş gibi davranmak	Evet evet		Ben tehlikenin ta kendisiyim! Boş ver! Yemi yuttu! Ver elini öpeyim! Pardon! Bana yardım et! Hop birader! Kolay gelsin Sağ ol! Şapşal! Öptüm kib bye! Maalesef!

Bölüm 1: Çizgi filmin bu bölümünde bir deyim ve altı ikileme ve dokuz kalıp söze rastlanmıştır. Kullanılan deyimler TDK deyimler sözlüğünde de yer almaktadır. Bunlardan biri “zamanında yetişememek” ve “kalpsizlik yapmak” deyimleridir. Bu deyimlerden ilki gerçek anlamında kullanılmış diğer deyim ise mecaz anlam kazanmıştır. Kalıp sözlere bakıldığında ise günlük hayatta kullandığımız kalıp sözleri dışında bir kullanıma rastlanmamıştır.

Bölüm 2: Çizgi filmin bu bölümünde 4 deyim, 1 ikilemeye ve 12 adet kalıp söze rastlanmıştır. Bu kalıp sözler günlük kullanımın dışında kullanılan sözlerden değildir.

Tablo 2: Üçüncü ve Dördüncü Bölümün Söz Varlığı

Çizgi Filmin Adı	Bölüm	Söz Varlığı			
		Deyim	İkilemeler	Atasözü	Kalıp Sözler
Kral Şakir	3	Kusura bakma! Şans ayağına gelmek	Abuk sabuk Hadi Hadi Hop hop		Oley Hayırlı işler Hayırdır Bırak zevzekliği Pardon Sağ ol Kolay gelsin Mutlu yıllar Üzgünüm
	4		İşe bulaşmak! Hayatın tadını çıkarmak!		Teşekkür ederiz!

Bölüm 3: Çizgi filmin bu bölümünde 2 deyim, 3 adet ikilemeye ve 9 adet kalıp söze rastlanmıştır. Kalıp sözler ise günlük hayatta kullanılan kalıp sözlerden farklı değildir.

Bölüm 4: Bu bölümde 2 deyim ve 1 kalıp söz kullanılmıştır. Atasözü deyim ve ikileme kullanımına rastlanmamıştır. Kullanılan kalıp sözler günlük kullanımın dışında sözler değildir.

Tablo 3: Beşinci ve Altıncı Bölümün Söz Varlığı

Çizgi Filmin Adı	Bölüm	Söz Varlığı			
		Deyim	İkilemeler	Atasözü	Kalıp Sözler
Kral Şakir	5	Suratına bakmamak Pisboğaz olmak Ciddiye almamak Hayatın tadını çıkarmak Kötü göstermek	Bol bol Oy oy Çabuk çabuk Mıyır mıyır		Kusura bakma! Kedidir kedi! Hoş geldiniz! Lütfen! Tabii ki de! Şimdi yandık! Sağ ol!
	6	Akıl küpü olmak Eli kolu sağlam olmak	Açıl açıl Bay bay Zangır zangı Alo alo Gelmiş geçmiş Aylak aylak Hop hop		Lütfen! Buyurun Efendim! Yedim seni! Aferin! Helal olsun! Aşk olsun! Bana şans dile! Bol şanslar! Hay bin kunduz Güle güle kullanın! Hayırlı olsun!,

Bölüm 5: Çizgi filmin bu bölümünde beş deyim dört ikilemeye ve yedi kalıp söze yer verilmiş. Bu bölümde atasözüne rastlanmamıştır. Deyimlerden “paparayı yemek” kullanılmıştır. TDK’de azarlanmak manasına karşılık gelmektedir. İkilemelerde ise “garip gurup” ikilemesi kullanılmıştır. İkileme yapılaş şekline göre bir anlamlı bir anlamsız kelimedenden oluşmuştur. Kullanılan kalıp sözler ise günlük kullanımdan farksızdır. Aslan oğlum! sözü güzel benzetme şeklinde yapılmıştır.

Bölüm 6: Çizgi filmin bu bölümünde diğer bölümlere nazaran söz varlığı öğelerinin kullanımında bir artış gözlemlenmektedir. Bu bölümde iki deyim, yedi ikileme ve on bir tane de kalıp söze rastlanmıştır. Deyimlerden “akıl küpü olmak” ve “eli kolu sağlam olmak” deyimlerinden ilki mecaz anlamda ikincisi ise gerçek anlamında kullanılmıştır. İkilemeler yapılaş biçimlerine göre farklılık göstermektedir. Kalp sözler günlük kullanımın dışına çıkmamıştır. “Lütfen!”, “Bana şans dile!” gibi kalıp sözler kullanılmıştır.

Tablo 4: Yedinci ve Sekizinci Bölümün Söz Varlığı

Çizgi Filmin Adı	Bölüm	Söz Varlığı			
		Deyim	İkilemeler	Atasözü	Kalıp Sözler
Kral Şakir	7	İşin ucundan tutmak, Mevzu koparmak Midede karbüratör olmak Kendini frenlemek Geri yellemek Birini ekmek Sırtını dinlemek Tepesinde gitmek Bir şeye bozulmak Gaza gelmek Geri vites yapmak	Naş naş		Hoppala! Lütfen! Kolay gelsin! Oy anam oy! Hey Allah'ım! Af edersin! Çok özür dilerim! Şimdi yedim seni Hoşça kal Yok canım Çok üzüldüm!
	8	Gözü kaymak Hareketi saymamak Başı dertte olmak Alem olmak Gizem çözmek Beyni bitmek Havalı görünmek Boş vermek	Allah Allah Garip garip		Hadi canım hadi Ayol Çeyrek altın aşkına! Sevgili karıcığım!

Bölüm 7: Çizgi filmin bu bölümünde 11 deyim, 1 ikileme ve 11 kalıp söz kullanılmıştır. İkileme ve atasözü kullanımına rastlanmamıştır. İşin ucundan tutmak ve mevzu koparmak gibi sık kullanılan deyimlerin yanında gaza gelmek gibi daha çok günümüzde kullanılmaya başlanmış deyimlere rastlanmıştır. Bu deyimlerin kullanımına bakarak çizgi filmin günlük kullanımlara da yer verdiğini söylemek mümkündür. Kalıp sözlerde ise günlük kullanımın dışında kullanılan herhangi bir kullanıma rastlanmamıştır.

Bölüm 8: Bu bölümde 8 deyime, 2 ikilemeye ve 4 kalıp söze rastlanmış atasözüne rastlanmamıştır. Kullanılan deyimler günlük hayatta kullandığımız deyimlerdir. İkileme ise yapılışı yönünden aynı kelimenin tekrarlanması sonucunda yapılmıştır.

Tablo 5: Dokuzuncu ve Onuncu Bölümün Söz Varlığı

Çizgi Filmin Adı	Bölüm	Söz Varlığı			
		Deyim	İkilemeler	Atasözü	Kalıp Sözler
Kral Şakir	9	Oyuna dalmak Kendini kaptırmak Kapıya bakmak Yemeğe dalmak Bitik olmak	Bay bay Temizlik memizlik Saçma sapan Buyrun buyrun Temiz temiz		Yüce Charlie aşkına! Hay aksi! Teşekkürler! Kusura bakma! Sağ olası! Yolla gelsin! Kutu kutu pense elmamı yerse Çok özür dilerim! Affet beni! Sağ olası!
	10	Ağaçtan düşer gibi olmak Uçmalı kaçmalı olmak Sakat iş yapmak Külahna anlatmak Ağaçta yetişmek	Abuk sabuk		Teşekkürler! Lütfen! Merhaba! Kusura bakmayın! Kolay gelsin Buyurun! İyiyim sağ ol! Özür dilerim! Önemli değil!

Bölüm 9: Çizgi filmin bu bölümünde 5 deyim, 5 ikileme ve 10 kalıp söze yer verilmiştir. Atasözü ve ikilemeye rastlanmamıştır. Deyimler günlük hayatta kullanılabilecek türden deyimlerdir. Kalıp sözler ise günlük hayatın dışında kullanılan bir anlam içermektedir.

Bölüm 10: Bu bölümde 7 deyim, 1 ikileme ve 9 kalıp söz kullanılmıştır. Taksi çevirmek ve icabına bakmak deyimleri günlük hayatta sıkça kullanılan deyimlerdir aynı zamanda sağ olasin kalıp sözü de günlük hayatta sıkça kullanılmaktadır. Bu bölümde ikileme ve atasözü kullanımına rastlanmamıştır.

Tablo 6: On Birinci ve On İkinci Bölümün Söz Varlığı

Çizgi Filmin Adı	Bölüm	Söz Varlığı			
		Deyim	İkilemeler	Atasözü	Kalıp Sözler
Kral Şakir	11	Ağzından baklayı çıkarmak	Biraz biraz Allah Allah		Buyurun efendim! Pardon!
			Yavaş yavaş Boy boy		Sizi tebrik ederim! Özür dilerim! Helal olsun! Hoş geldin! Boş ver! Benden günah gitti! Bittik biz!
	12	Beynini temizlemek Zihin okumak Aklı esnek olmak	Şaka şaka Kolay kolay		Hadi görüşürüz! Kendine iyi bak! Oley! Oh kebab! Tebrikler! Teşekkürler!

Bölüm 11: Bu bölümde bir deyim 4 ikileme ve 9 adet kalıp söz kullanılmıştır. İkilemelere ve atasözlerine rastlanmamıştır. Bunun yanında farklı bir kullanıma yer verilmemiştir.

Bölüm 12: Bu bölümde üç adet deyime iki adet ikilemeye ve altı adet de kalıp söze rastlanmıştır. Atasözlerine ise rastlanmamıştır. Bunun yanında farklı bir kullanım da söz konusu değildir.

Tablo 7: On Üç ve On Dördüncü Bölümün Söz Varlığı

Çizgi Filmin Adı	Bölüm	Söz Varlığı			
		Deyim	İkilemeler	Atasözü	Kalıp Sözler
Kral Şakir	13	Kralını görmek	Havuz mavuz		Kolay gelsin!
		Arkadaş canlısı olmak	Kırdın kırdın		Teşekkürler!
		Güç gösterisi yapmak	Yavaş yavaş		İyi günler!
		Kendini bilmemek			Kusura bakmayın!
					Güle güle!
		Babaya gelmek			Sağ ol!
		Tıkılıp kalmak			Lütfen buyrun!
	14	Yardımlı dokunmak	Çok çok		Yaşasın!
		Kıskananlar çatlasın			Lütfen!
					Hoş geldiniz!
					İyi akşamlar!
					Üzgünüm!
					Ayıp oluyor!
					İnşallah!
			Müsaade eder misiniz?		

Bölüm 13: Bu bölümde altı deyime üç ikilemeye ve yedi adet de kalıp söze rastlanmıştır. Bölümde atasözlerine yer verilmemiştir. Bunun dışında farklı bir kullanıma da rastlanmamıştır.

Bölüm 14: Bu bölümde iki adet deyime bir adet ikilemeye ve sekiz adet de kalıp söze rastlanmıştır. Çizgi filmin bu bölümünde atasözlerine yer verilmemiştir. Bunun dışında farklı bir kullanıma da rastlanmamıştır.

Tablo 8: On Beşinci ve On Altıncı Bölümün Söz Varlığı

Çizgi Filmin Adı	Bölüm	Söz Varlığı			
		Deyim	İkilemeler	Atasözü	Kalıp Sözler
Kral Şakir	15	Ortadan kaldırmak	Kocaman kocaman		Sağ ol!
		Külahları değiştirmek	Yavaş yavaş		Merhaba!
			Sakin sakın		Nasılsın?
			Minnoş minnoş		İyi misin?
					Özür dilerim!
	16	Yaptığı kişiye yakışmamak	Bay bay		Merhaba! Hayırdır!
					Çok üzgünüm!
					Af edersin! Hayırdır!
					Helal olsun!
					Canını seven kaçsın!
					Çok özür dilerim!
					Çok teşekkür ederim!

Bölüm 15: Bu bölümde 2 adet deyim 4 adet ikilemeye ve 5 adet kalıp söze rastlanmıştır. Çizgi filmin bu bölümünde atasözlerine rastlanmamıştır. Bunun dışında farklı bir kullanıma da rastlanmamıştır.

Bölüm 16: Çizgi filmin bu bölümünde 1 adet deyim 1 adet ikilemeye ve 8 adet kalıp söze rastlanmıştır. Çizgi filmin bu bölümünde atasözlerine rastlanmamıştır. Bunun dışında farklı bir kullanıma da rastlanmamıştır.

Tablo 9: On Yedinci ve On Sekizinci Bölümün Söz Varlığı

Çizgi Filmin Adı	Bölüm	Söz Varlığı			
		Deyim	İkilemeler	Atasözü	Kalıp Sözler
Kral Şakir	17	Kendini kaybetmek	Normal normal		Üzgünüm!
		Değişik hallere sokmak			
		Ağına Kadar Dolmak	Garip garip		Teşekkürler!
		Birine bayılmak	Yavaş yavaş		Acı yok şampiyon!
		Kafayı Çalıştırmak			
		Kafası Gitmek	Saçma Sapan		
		Gerçeklik Algısı Bozulmak			
	Mantıklı gelmek	Kolay kolay			
	Kontrolü Kaybetmek				
	Ters Gitmek				
	Beyni Acımak				
	18	Gözüne girmek	Baygın baygın		Buyurun!
		Gününi Göstermek	Hop hop		Lütfen!
Gaz vermek					

Bölüm 17: Bu bölümde 11 adet deyim 5 adet ikilemeye ve 3 adet kalıp söze rastlanmıştır. Çizgi filmin bu bölümünde atasözlerine rastlanmamıştır. Bunun dışında farklı bir kullanıma da rastlanmamıştır

Bölüm 18: Çizgi filmin bu bölümünde 3 adet deyim 5 adet ikilemeye ve 2 adet kalıp söze rastlanmıştır. . Çizgi filmin bu bölümünde atasözlerine rastlanmamıştır. Bunun dışında farklı bir kullanıma da rastlanmamıştır.

Tablo 10: On Dokuzuncu ve Yirminci Bölümün Söz Varlığı

Çizgi Filmin Adı	Bölüm	Söz Varlığı				
		Deyim	İkilemeler	Atasözü	Kalıp Sözler	
	19		Saçma sapan		Sevgili Mahalleli!	
					Tebrik ederim!	
					Sağ ol!	
	20		Kafayı çıkarmak	Hadi hadi		Bana ne! Lütfen!
			Gözleri yanmak	Bağıra bağıra		Aferin!
			Ayakları kopmak	Yavaş yavaş		Ne olur!
			Bir şarkı patlatmak	Tek tek		Şu haline bak!
			Boşa konuşmak			Çanak çömlek patladı!
			Emekli Öğretmen Vuruşu Yapmak			Sen şimdi görürsün!
						Ne yalan söyleyeyim!
						Merak etme!
						Önüm arkam sağım solum sobe saklanmayan ebe!
						Oh be dünya varmış!
						Hay aksi!
						Sizi gördüğüme çok sevindim!
						Dikkat et !

Bölüm 19: Bu bölümde deyimle ikilemeye ve atasözüne rastlanmamıştır. Çizgi filmin bu bölümünde sadece 3 adet kalıp söze rastlanmıştır.

Bölüm 20: Bu bölümde 6 adet deyimle 4 adet ikilemeye ve 14 adet de kalıp söze yer verilmiştir. Çizgi filmin bu bölümünde atasözlerine yer verilmemiştir. Ayrıca farklı bir kullanım şekline de rastlanmamıştır.

Tablo 11: Yirmi Birinci ve Yirmi İkinci Bölümün Söz Varlığı

Çizgi Filmin Adı	Bölüm	Söz Varlığı				
		Deyim	İkilemeler	Atasözü	Kalıp Sözler	
Kral Şakir	21		Aşağı yukarı	Kim kaybetmiş ki sen bulacaksın.	Sağ ol!	
			Ayrılan mayran		Kolay gelsin!	
			Köpüklü köpüklü		Kusura bakma!	
					Merhaba!	
	22		Gözü üzerinde olmak	Vah vah		Özür dilerim!
			İki yakası bir araya gelmek			
			Toz yutturmak			
			Adamı bitirmek			

Bölüm 21: Bu bölümde deyimle rastlanmamıştır. 3 adet ikilemeye ve 4 adet kalıp söze rastlanmıştır. Çizgi filmin bu bölümünde 1 adet atasözü bulunmaktadır. Bunların dışında farklı bir kullanıma rastlanmamıştır.

Bölüm 22: Çizgi filmin bu bölümünde 4 deyimle 1 adet ikilemeye ve 1 adet de kalıp söze rastlanmıştır. Bu bölümde atasözlerine rastlanmamıştır. Bunun dışında farklı bir kullanıma da rastlanmamıştır.

Tablo 12: Yirmi Üçüncü ve Yirmi Dördüncü Bölümün Söz Varlığı

Çizgi Filmin Adı	Bölüm	Söz Varlığı			
		Deyim	İkilemeler	Atasözü	Kalıp Sözler
Kral Şakir	23	Ters konuşmak	Tabii tabii		Af edersin!
		Kendine getirmek	Evet evet		Hoppala!
		Aklı başına gelmek	Hadi hadi		Ne oldu ne var!
			Hatır hutur		Eyvah!
			Tamam tamam		Aramıza hoş geldin!
	24	Canı çekmek	Yavaş yavaş		Merhaba!
		Hayatı zindan etmek	Gizemli gizemli		Kolay gelsin!
			Teker teker		Aşk olsun!
			Garip garip		Ne dersin!
					Hoş geldiniz, hoş bulduk!
					Vay canına!
					Her şey için teşekkür ederiz!
					Hoşça kalın!

Bölüm 23: Çizgi filmin bu bölümünde 3 deyim 5 ikilemeye ve 5 adet de kalıp söze rastlanmıştır. Bu bölümde atasözlerine rastlanmamıştır. Bunun dışında farklı bir kullanıma da yer verilmemiştir.

Bölüm 24: Çizgi filmin bu bölümünde iki deyim dört ikilemeye ve sekiz adet de kalıp söze rastlanmıştır. Bu bölümde atasözlerine yer verilmemiştir. Ayrıca bu bölümde farklı bir kullanıma da rastlanmamıştır.

Tablo 13: Yirmi Beşinci ve Yirmi Altıncı Bölümün Söz Varlığı

Çizgi Filmin Adı	Bölüm	Söz Varlığı				
		Deyim	İkilemeler	Atasözü	Kalıp Sözler	
Kral Şakir	25		Gel gel		Neler oluyor burada!	
					Pardon!	
					Teşekkür ederiz!	
					İyi günler!	
					Buyurun efendim!	
					Yok canım!	
	26					Aferin oğlum sana!
						Yaşasın!
		Rica Etmek	Yok yok		Hoş geliniz! Sağ ol!	
		Şansını Denemek	Güle güle		Hoş bulduk! Lütfen!	
		İntikam almak	Bay bay		Tebrikler! Kendinize İyi Bakın!	
					Hay yaşa! Hoşça kal!	
					Bravo!	
					Yaşasın!	

Bölüm 25: Çizgi filmin bu bölümünde bir ikilemeye ve sekiz adet kalıp söze rastlanmıştır. Bu bölümde deyimlere ve atasözlerine yer verilmemiştir. Ayrıca bu bölümde farklı bir kullanıma da yer verilmemiştir.

Bölüm 26: Bu bölümde 3 deyim 3 adet ikilemeye ve 10 adet de kalıp söze yer verilmiştir. Çizgi filmin bu bölümünde atasözlerine yer verilmemiştir. Ayrıca bu bölümde farklı bir kullanıma da rastlanmamıştır.

Tablo 14 : Yirmi Yedinci ve Yirmi Sekizinci Bölümün Söz Varlığı

Çizgi Filmin Adı	Bölüm	Söz Varlığı			
		Deyim	İkilemeler	Atasözü	Kalıp Sözler
Kral Şakir	27	Rahat durmak	Garip gurup		Günaydın! Hoş geldiniz!
		Mutasyona uğramak			Lütfen!
		Gurur duymak			Teşekkür ederim!
		Selfie Patlatmak			Sağ olasin!
		Ceza kesmek			Bravo!
		Söz vermek			Helal olsun!
		Uçuşa geçmek			
	Ağır olmak				
	Siniri bozulmak				
	28	Dünya Evine Girmek	Marş Marş		Pardon!
		Ayarıyla Oynamak	Bay bay		Af edersiniz!
		Uçmalı kaçmalı olmak			Bravo!
		Sağa çekmek			Lütfen!
		Balığa çıkmak			
Ortadan kaybolmak					

Bölüm 27: Çizgi filmin bu bölümünde 9 deyim, 1 ikileme ve 7 adet de kalıp söze rastlanmıştır. Bu bölümde atasözlerine yer verilmemiştir. Ayrıca bu bölümde farklı bir kullanıma da rastlanmamıştır.

Bölüm 28: Çizgi filmin bu bölümünde 6 adet deyim, 1 adet ikilemeye ve 3 adet kalıp söze yer verilmiştir. Bu bölümde atasözlerine yer verilmemekle birlikte farklı kullanımlara da rastlanmamıştır.

Tablo 15: Yirmi Dokuz ve Otuzuncu Bölümün Söz Varlığı

Çizgi Filmin Adı	Bölüm	Söz Varlığı				
		Deyim	İkilemeler	Atasözü	Kalıp Sözler	
Kral Şakir	29	İki ayağı bir pabuca girmek	Bay bay		Sağ ol!	
		Külâhına anlatmak			Pardon!	
		Meydan okumak			Buyurun!	
					Lütfen!	
	30			Dikkat dikkat		Teşekkürler!
				Değişik değişik		Sağ olun!
				Doğru düzgün		Elinize ayağımıza sağlık!
						Lütfen!
						Pardon!
						Buyurun Efendim!

Bölüm 29: Çizgi filmin bu bölümünde 3 adet deyim, 1 adet ikilemeye ve 4 adet de kalıp söze rastlanmıştır. Bu bölümde ikilemelere ve atasözlerine yer verilmemiştir. Ayrıca bölümde farklı bir kullanıma da yer verilmemiştir.

Bölüm 30: Çizgi filmin bu bölümünde 3 ikilemeye ve 6 adet kalıp söze yer verilmiştir. Bu bölümde deyimlere ve atasözlerine yer verilmemiştir. Ayrıca bu bölümde farklı bir kullanıma da rastlanmamıştır.

Kral Şakir Cartoon Network kanalında yayınlanmış ve yayınlanmaya devam etmekte olan bir çizgi filmidir. İzlenme oranları bu çizgi filmi Türkiye’de en çok izlenen çizgi filmler arasında olduğunu göstermektedir.

Çizgi filme genel olarak bakıldığında çocuklar için yapılmış bir film animasyon olarak görülmektedir fakat söz varlığı açısından bakıldığında belli bir yaş grubunun üzerine de hitap ettiği görülmektedir. Bulgulardan anlaşıldığı üzere standart ve bilinen söz varlığı öğelerinin kullanılmasının yanında, çizgi filmde aynı zamanda standardın dışında da deyimlerin kullanıldığı görülmektedir. Aynı zamanda çizgi filmde günümüzde kullanılmaya başlanan ve dilimize girmiş olan bazı söz varlığı öğelerinin de kullanıldığı görülmektedir. Bu tarz kullanımlar ayrı bir başlık altında gösterilecektir.

Bunun dışında sözcüklerin kelime sıklıklarına da bakılmış ve kelime sıklıklarının sayısının daha çok kalıp sözlerde olduğu görülmüştür.

Sıklıklarla İlgili Bulgular

Çizgi filmde elde edilen sonuçlara göre sıklık tablosu yukarıya görünmektedir. Bu tabloyla ilgili bölümlere yönelik yorumlar aşağıda verilmiştir.

1. Bölüm

Bu bölümde kullanılan söz varlığı unsurların sıklık durumuna bakıldığında elde edilen verilerden tekrar edilen bir veriye rastlanmamıştır. Bu bölümde 16 söz varlığı unsuruna rastlanmıştır. Bu da yaklaşık olarak her bir dakikada bir, bir söz varlığı ögesi kullanıldığı anlamına gelmektedir. Kral Şakir çizgi filminde görüldüğü gibi söz varlığı unsurlarının kullanım sıklığı iyi bir seviyededir denilebilir.

2. Bölüm

Bu bölümde kullanılan söz varlığı unsurların sıklık durumuna bakıldığında elde edilen verilerden tekrar edilen birkaç veri olduğu görülmektedir. Bu bölümde 23 söz varlığı ögesine rastlanmıştır. Bunlardan “evet evet” ikilemesi 2 kez “pardon” kalıp sözü 2 kez ve “bana yardım et” kalıp sözünün ise dört kez kullanıldığı görülmektedir. Bu verilere bakıldığında bu bölüm için dakikada yaklaşık 1.3 söz varlığı ögesinin kullanıldığı görülmektedir. Burada da görüldüğü üzere çizgi filmin söz varlığı yansıtma açısından iyi bir seviyede denilebilir.

3. Bölüm

Bu bölümde kullanılan söz varlığı unsurlarının sıklık durumuna bakıldığında elde edilen verilerden yine birkaç ögenin tekrar edildiği görülmektedir. Bu bölümde 14 farklı söz varlığı ögesi kullanılmıştır. Bunlardan “hadi hadi” ve “hop hop” ikilemeleri 2 kez “üzgünüm” kalıp sözü de iki kez kullanılmıştır. Bu verilere bakıldığında bu bölüm için dakikada yaklaşık 1 söz varlığı ögesinin kullanıldığı görülmektedir. Dakikada bir söz varlığı ögesinin bulunması çocuğun her dakika bir bir söz varlığı duyması verilen söz varlığı ögelerinin öğrenilmesinde faydalı olabilir.

4. Bölüm

Bu bölümde kullanılan söz varlığı unsurlarının sıklık durumuna bakıldığında elde edilen verilerden birkaç ögenin tekrar ettiği görülmektedir. Bu bölümde 16 söz varlığı ögesi kullanılmıştır. Bunlardan “oy oy” ikilemesi ve “tabi ki de” kalıp sözü 2 kez kullanılmıştır. Bu verilere bakıldığında yine bu bölüm için de dakikada yaklaşık 1 söz varlığı kullanıldığı görülmüştür. Her bir dakikada başka bir söz varlığı ögesinin bulunması ve aynı söz varlıklarının tekrarlanmaması da izleyen çocuğun daha fazla söz varlığı öğrenmesini sağlayabilir.

5. Bölüm

Bu bölümde kullanılan söz varlığı unsurlarının sıklık durumuna bakıldığında elde edilen verilerden hiçbirinin tekrar etmediği görülmektedir. Bu bölümde 11 adet söz varlığı unsuruna rastlanmıştır. Bu verilere bakıldığında bu bölüm için dakikada 0.8 söz varlığı ögesi kullanıldığı görülmektedir. Bu bölüme bakıldığında biraz daha düşük bir seviyede tekrarlamaya görülmektedir.

6. Bölüm

Bu bölümde kullanılan söz varlığı unsurlarının sıklık durumuna bakıldığında elde edilen verilerden hiçbirinin tekrar etmediği görülmektedir. Bu bölümde 16 söz varlığı unsuruna rastlanmıştır. Bu verilere bakıldığında bu bölüm için dakikada yaklaşık 1 söz varlığı ögesi kullanıldığı görülmektedir. Söz varlığı ögelerinin tekrar etmemesi ve mümkünse her bölümde ayrı bir söz varlığının olması çeşitliliği sağlamakta faydalı olacaktır.

7. Bölüm

Bu bölümde kullanılan söz varlığı unsurlarının sıklık durumuna bakıldığında elde edilen verilerden bir tanesinin tekrar ettiği görülmektedir. Bu bölümde 21 söz varlığı ögesi kullanılmıştır. Bu ögelerden “lütfen” kalıp sözünün 2 kez kullanıldığı görülmektedir. Bu verilere bakıldığında bu bölüm için dakikada yaklaşık 1.3 söz varlığı ögesinin kullanıldığı görülmektedir. Bu bölümde diğer bölümlere kıyasla söz varlığı sıklığının biraz daha arttığı görülmektedir.

8. Bölüm

Bu bölümde kullanılan söz varlığı unsurlarının sıklık durumuna bakıldığında elde edilen verilerden bir tanesinin tekrar ettiği görülmektedir. Bu bölümde 14 söz varlığı ögesi kullanılmıştır. Bunlardan “gizem çözmek” deyimini 2 kez kullanılmıştır. Bu verilere bakıldığında bu bölüm için dakikada yaklaşık bir söz varlığı ögesinin kullanıldığı görülmektedir. Çocukların söz varlığı ögelerini her dakikada bir duyması bu bölümde de işlevselliğini koruyabilir.

9. Bölüm

Bu bölümde kullanılan söz varlığı unsurlarının sıklık durumuna bakıldığında elde edilen verilerden bir tanesinin tekrar ettiği görülmektedir. Bu bölümde 15 söz varlığı ögesi kullanılmıştır. Bunlardan “lütfen” kalıp sözü 2 kez kullanılmıştır. . Bu verilere bakıldığında bu bölüm için dakikada yaklaşık bir söz varlığı ögesinin kullanıldığı görülmektedir. Bu sonuçlara bakılarak her bir dakikada bir söz varlığı ögesinin bulunması ne çok fazla söz varlığına boğarak geçildiğini ne de hiç kullanmadan geçildiğini bize göstermektedir.

10.Bölüm

Bu bölümde kullanılan söz varlığı unsurlarının sıklık durumuna bakıldığında elde edilen verilerden birkaç tanesinin tekrar ettiği görülmektedir. Bu bölümde 17 söz varlığı ögesi kullanılmıştır. Bunlardan “lütfen”, “buyrun” ve “iyiyim sağol” kalıp sözleri iki defa kullanılmıştır. Bu verilere bakıldığında bu bölüm için dakikada yaklaşık 1.1 adet söz varlığı ögesinin kullanıldığı görülmektedir. Bu bölümde de söz varlığı ögelerinin kullanım sıklığının diğer bölümlere göre arttığı görülmektedir.

11.Bölüm

Bu bölümde kullanılan söz varlığı unsurlarının sıklık durumuna bakıldığında elde edilen verilerden hiçbirinin tekrar etmediği görülmektedir. Bu bölümde 13 söz varlığı ögesi kullanılmıştır. Bu verilere bakıldığında bu bölüm için dakikada yaklaşık 0.9 adet söz varlığı ögesinin kullanıldığı görülmektedir. Bu bölümde diğer bölümlere göre kullanım biraz düşmüştür.

12.Bölüm

Bu bölümde kullanılan söz varlığı unsurlarının sıklık durumuna bakıldığında elde edilen verilerden birinin tekrar ettiği görülmektedir. Bu bölümde 11 söz varlığı ögesi kullanılmıştır. Bunlardan “lütfen” kalıp sözü iki kez kullanılmıştır. Bu verilere bakıldığında bu bölüm için dakikada yaklaşık 0.9 adet söz varlığı ögesinin kullanıldığı görülmektedir. Bu bölümde bir öncekiyle aynı seviyede söz varlığı ögesi kullanılmıştır.

13.Bölüm

Bu bölümde kullanılan söz varlığı unsurlarının sıklık durumuna bakıldığında elde edilen verilerden birinin tekrar ettiği görülmektedir. Bu bölümde 15 söz varlığı ögesi kullanılmıştır. Bunlardan “teşekkürler” kalıp sözünün 2 kez kullanıldığı görülmektedir. Bu verilere bakıldığında bu bölüm için dakikada yaklaşık 1 adet söz varlığı ögesi kullanıldığı görülmektedir. Bu bölümde söz varlığı unsurlarının diğer bölümlere bakıldığında ortalama denilebilecek zaman oranı olan bir dakika civarında olduğu görülmektedir.

14.Bölüm

Bu bölümde kullanılan söz varlığı unsurlarının sıklık durumuna bakıldığında elde edilen verilerden birinin tekrar ettiği görülmektedir. Bu bölümde 11 adet söz varlığı ögesi kullanılmıştır. Bunlardan “lütfen” kalıp sözünün 2 kez tekrar ettiği görülmektedir. Bu verilere bakıldığında bu bölüm için dakikada yaklaşık 0.8 adet söz varlığı ögesinin kullanıldığı görülmektedir. Bu bölümde söz varlığı unsurlarının sıklığı diğer bölümlere göre düşük kalmıştır.

15.Bölüm

Bu bölümde kullanılan söz varlığı unsurlarının sıklık durumuna bakıldığında elde edilen verilerden hiçbirinin tekrar etmediği görülmektedir. Bu bölümde 11 adet söz varlığı ögesi kullanılmıştır. Bu verilere bakıldığında bu bölüm için dakikada yaklaşık 0.8 adet söz varlığı ögesinin kullanıldığı görülmektedir. Bu bölümde de sıklık miktarı bir önceki bölümle aynıdır ve düşüktür.

16.Bölüm

Bu bölümde kullanılan söz varlığı unsurlarının sıklık durumuna bakıldığında elde edilen verilerden üç tanesinin tekrar ettiği görülmektedir. Bu bölümde 11 adet söz varlığı ögesi kullanılmıştır. Bunlardan “merhaba” kalıp sözünün 5 kez tekrar ettiği, “bay bay” ve “yaptığı yakışmamak” kalıp sözlerinin 2 kez tekrar ettiği görülmektedir. Bu verilere bakıldığında bu bölüm için dakikada yaklaşık 0.8 adet söz varlığı ögesinin kullanıldığı görülmektedir. Bu bölümde de sıklık miktarı bira düşüktür ve aynı zamanda tekrarlar fazla olduğu için de çeşitlilik azalmıştır.

17.Bölüm

Bu bölümde kullanılan söz varlığı unsurlarının sıklık durumuna bakıldığında elde edilen verilerden hiçbirinin tekrar etmediği görülmektedir. Bu bölümde 18 adet söz varlığı ögesi kullanılmıştır. Bu verilere bakıldığında bu bölüm için dakikada yaklaşık 1,2 adet söz varlığı ögesinin kullanıldığı görülmektedir. Bu bölüm diğer bölümlere göre daha iyi bir tekrar oranı içermektedir. Ayrıca diğer bölümlere bakıldığında aynı söz varlığının tekrarı olmadığı için kullanılan söz varlığı çeşitliliği de fazladır denilebilir.

18.Bölüm

Bu bölümde kullanılan söz varlığı unsurlarının sıklık durumuna bakıldığında elde edilen verilerden hiçbirinin tekrar etmediği görülmektedir. Bu bölümde 7 adet söz varlığı ögesi kullanılmıştır. Bu verilere bakıldığında bu bölüm için dakikada yaklaşık 0,5 adet söz varlığı ögesinin kullanıldığı görülmektedir. Söz varlığı sıklığının en düşük olduğu bölümlerden bir tanesi bu bölümdür.

19.Bölüm

Bu bölümde kullanılan söz varlığı unsurlarının sıklık durumuna bakıldığında elde edilen verilerden iki tanesinin tekrar ettiği görülmektedir. Bu bölümde 5 adet söz varlığı ögesi kullanılmıştır. Bunlardan “sağol” kalıp sözünün 2 kez tekrar ettiği, “lütfen” kalıp sözünün 3 kez tekrar ettiği görülmektedir. Bu verilere bakıldığında bu bölüm için dakikada yaklaşık 0,33 adet söz varlığı ögesinin kullanıldığı görülmektedir. Bu incelenen bölümlerin geneline bakılırsa çok düşük bir seviyedir.

20.Bölüm

Bu bölümde kullanılan söz varlığı unsurlarının sıklık durumuna bakıldığında elde edilen verilerden hiçbirinin tekrar etmediği görülmektedir. Bu bölümde 22 adet söz varlığı ögesi kullanılmıştır. Bu verilere bakıldığında bu bölüm için dakikada yaklaşık 1,46 adet söz varlığı ögesinin kullanıldığı görülmektedir. En düşük söz varlığı ögesinin kullanıldığı bölümden sonra gelen bu bölümde en yüksek seviyede söz varlığı unsurlarının sıklığına rastlanmaktadır.

21.Bölüm

Bu bölümde kullanılan söz varlığı unsurlarının sıklık durumuna bakıldığında elde edilen verilerden bir tanesinin tekrar ettiği görülmektedir. Bu bölümde 8 adet söz varlığı ögesi kullanılmıştır. Bunlardan “sağol” kalıp sözünün 2 kez tekrar ettiği görülmektedir. Bu verilere bakıldığında bu bölüm için dakikada yaklaşık 0,57 adet söz varlığı ögesinin kullanıldığı görülmektedir.

22.Bölüm

Bu bölümde kullanılan söz varlığı unsurlarının sıklık durumuna bakıldığında elde edilen verilerden hiçbirinin tekrar etmediği görülmektedir. Bu bölümde 4 adet söz varlığı ögesi kullanılmıştır. Bu verilere bakıldığında bu bölüm için dakikada yaklaşık 0,26 adet söz varlığı ögesinin kullanıldığı görülmektedir. Bu da çok düşük bir seviyede kullanımdır.

23.Bölüm

Bu bölümde kullanılan söz varlığı unsurlarının sıklık durumuna bakıldığında elde edilen verilerden hiçbirinin tekrar etmediği görülmektedir. Bu bölümde 12 adet söz varlığı ögesi kullanılmıştır. Bu verilere bakıldığında bu bölüm için dakikada yaklaşık 0,83 adet söz varlığı ögesinin kullanıldığı görülmektedir.

24.Bölüm

Bu bölümde kullanılan söz varlığı unsurlarının sıklık durumuna bakıldığında elde edilen verilerden hiçbirinin tekrar etmediği görülmektedir. Bu bölümde 14 adet söz varlığı ögesi kullanılmıştır. Bu verilere bakıldığında bu bölüm için dakikada yaklaşık 0,93 adet söz varlığı ögesinin kullanıldığı görülmektedir.

25.Bölüm

Bu bölümde kullanılan söz varlığı unsurlarının sıklık durumuna bakıldığında elde edilen verilerden bir tanesinin tekrar ettiği görülmektedir. Bu bölümde 9 adet söz varlığı ögesi kullanılmıştır. Bunlardan “iyi günler” kalıp sözünün 2 kez tekrar ettiği görülmektedir. Bu verilere bakıldığında bu bölüm için dakikada yaklaşık 1.11 adet söz varlığı ögesinin kullanıldığı görülmektedir.

26.Bölüm

Bu bölümde kullanılan söz varlığı unsurlarının sıklık durumuna bakıldığında elde edilen verilerden üç tanesinin tekrar ettiği görülmektedir. Bu bölümde 15 adet söz varlığı ögesi kullanılmıştır. Bunlardan “hoş bulduk” ve “bravo” kalıp sözünün 2 kez, “güle güle” kalıp sözünün 3 kez tekrar ettiği görülmektedir. Bu verilere bakıldığında bu bölüm için dakikada yaklaşık 0.66 adet söz varlığı ögesinin kullanıldığı görülmektedir.

27.Bölüm

Bu bölümde kullanılan söz varlığı unsurlarının sıklık durumuna bakıldığında elde edilen verilerden iki tanesinin tekrar ettiği görülmektedir. Bu bölümde 17 adet söz varlığı ögesi kullanılmıştır. Bunlardan “hoş geldiniz” kalıp sözünün 2 kez, “bravo” kalıp sözünün 5 kez tekrar ettiği görülmektedir. Bu verilere bakıldığında bu bölüm için dakikada yaklaşık 0.58 adet söz varlığı ögesinin kullanıldığı görülmektedir.

28.Bölüm

Bu bölümde kullanılan söz varlığı unsurlarının sıklık durumuna bakıldığında elde edilen verilerden bir tanesinin tekrar ettiği görülmektedir. Bu bölümde 12 adet söz varlığı ögesi kullanılmıştır. Bunlardan “lütfen” kalıp sözünün 3 kez tekrar ettiği görülmektedir. Bu verilere bakıldığında bu bölüm için dakikada yaklaşık 0.83 adet söz varlığı ögesinin kullanıldığı görülmektedir.

29.Bölüm

Bu bölümde kullanılan söz varlığı unsurlarının sıklık durumuna bakıldığında elde edilen verilerden üç tanesinin tekrar ettiği görülmektedir. Bu bölümde 8 adet söz varlığı ögesi kullanılmıştır. Bunlardan “bay bay” ve “buyrun” kalıp sözünün 2 kez, “pardon” kalıp sözünün 3 kez tekrar ettiği görülmektedir. Bu verilere bakıldığında bu bölüm için dakikada yaklaşık 1.25 adet söz varlığı ögesinin kullanıldığı görülmektedir.

30.Bölüm

Bu bölümde kullanılan söz varlığı unsurlarının sıklık durumuna bakıldığında elde edilen verilerden bir tanesinin tekrar ettiği görülmektedir. Bu bölümde 9 adet söz varlığı ögesi kullanılmıştır. Bunlardan “pardon” kalıp sözünün 2 kez tekrar ettiği görülmektedir. Bu verilere bakıldığında bu bölüm için dakikada yaklaşık 1.11 adet söz varlığı ögesinin kullanıldığı görülmektedir.

TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER

Tartışma ve Sonuç

Bu çalışmanın bulgularından hareketle aşağıdaki sonuçlara ulaşılmıştır

A- “Kral Şakir adlı çizgi filmde atasözlerine yer verilmiş midir?” alt problemi çerçevesinde ortaya çıkan sonuçlara göre izlenen çizgi filmlerde bir adet atasözüne rastlanmıştır. Ayan ve Baş (2015)’ın çalışmasında 3 farklı atasözünün kullanıldığı görülmüştür. Topçuoğlu ve Bursalı (2015) kendi araştırmalarında 5 adet çizgi filmi incelemişler ve inceledikleri çizgi filmlerin bölümlerinin toplamında 5 adet atasözüne ulaşmışlardır. Diğer bir araştırmaya bakılacak olursa Samuk (2018) doktora tezinde Pepe adlı çizgi filmi incelemiştir. Samuk da kendi incelemesinde sadece bir adet atasözüne rastlamıştır. Temizkan & Atasoy (2016) da kendi çalışmalarında toplam 8 adet çizgi film incelemişler ve inceledikleri çizgi filmlerin toplamında 3 adet atasözüne rastlamışlardır. Buna göre Kral Şakir’de atasözü kullanımının az olduğu düşünülmektedir. Görüldüğü üzere çocukların en çok izlediği görsel türlerden biri olan çizgi filmlerde, özellikle Türk yapımı bazı çizgi filmlerde atasözlerine rastlanmasına rağmen Kral Şakir’de sadece bir veriye rastlanmıştır. Buradan bir genellemeye varılacak olursa atasözleri çizgi filmlerde çok fazla kullanılmamaktadır. Oysa öğrenci bir kelimeyle ne kadar sık karşılaşırsa o kelimeyi, uzun süreli belleğe geçirmesi ve aktif kullanarak kelime hazinesine katması kolaylaşır (Göçer, 2007). Bu manada çizgi filmlerde atasözlerinin kullanılması ve tekrar edilmesinin faydalı olacağı düşünülmektedir. Çizgi filmlerde izleyici kitlesi de göz önüne alındığında izleyenlerin kelime dağarcığına yeni kelimeler katmak ve kişilerin günlük hayatında uygun yerlerde atasözlerini kullanmalarını sağlamak amacıyla bu tür yayınlarda atasözü kullanımının artırılması iyi olabilir.

B- “Kral Şakir adlı çizgi filmde deyimlere yer verilmiş midir?” alt problemi çerçevesinde elde edilen bulgulara göre incelememizin konusu olan Kral Şakir adlı çizgi filmin ilk 30 bölümünde 113 adet deyim rastlanmıştır.

Samuk (2018) kendi çalışmasında yaklaşık olarak bu sayılarda veriye ulaşmıştır. Topçuoğlu ve Bursalı kendi çalışmalarında beş adet çizgi film incelemişler, inceledikleri bu çizgi filmlerin bölümlerinin toplamında 132 adet deyim rastlamışlardır. Temizkan ve Atasoy (2016) da kendi çalışmalarında sekiz adet çizgi filmi incelemişler, inceledikleri bölümlerin toplamında 176’sı farklı olmak üzere toplamda 262 deyim rastlamışlardır. Ayan ve Baş (2015) çalışmalarında 10 çizgi film içinde yaklaşık 424 deyim rastlamışlardır. Bu manada bakıldığında incelenen Kral Şakir adlı çizgi filmde bulunan 113 adet deyim sayısı olarak diğer çalışmalardaki deyimlere oranla fazladır. “TV, radyo, İnternet vb. kitle iletişim kanalında, çocukların gözlerine ve kulaklarına hitap eden masal, hikâye başta olmak üzere farklı tahkiyeli türler, bunların yanında ezgili ya da ezgisiz şiirler, muhtelif çocuk şarkıları, sahne oyunlarının güzel diyaloglarına gizlenmiş çeşitli ana dil unsurları ve daha nice söz öbeği, doğal ya da yapay çocuk edebiyatı ürünlerinin ya kendisi olmakta ya da onlara paralel bir yol alarak çocuğun gelişimine katkı sağlamaktadır” (Baş, 2010). Bu manada deyimlerin bu çizgi filmde kullanılması aynı zamanda çocukların gelişimine de katkı sağlamaktadır. Kral Şakir bu anlamda çocukların gelişimine katkı sağlayabilecek bir çizgi film olarak öne çıkmaktadır.

C- “Kral Şakir adlı çizgi filmde ikilemelere yer verilmiş midir?” alt problemi çerçevesinde ortaya çıkan sonuçlara göre Kral Şakir adlı çizgi filmde 74 adet ikilemeye rastlanmıştır.

Samuk (2018) kendi çalışmasında on adet çizgi filmde 285 adet ikilemeye rastlamıştır. Aynı çalışmada her bir çizgi filmin kendi örneklem sayısı baz alınmıştır. Kral Şakir ile ilgili yapılan bu çalışmanın örnekleme göre çıkan sonuç ise yine diğer çizgi filmlerde karşılaşılan ikileme sayısına oranla biraz daha fazladır. Ayan ve Baş (2015) da kendi çalışmalarında 72 adet ikilemeye rastlamışlardır. Yine Ayan ve Baş’ın çalışmaları birden fazla çizgi filmi içermektedir. Bu manada baktığımızda Kral Şakir’de kullanılan ikilemelerin sayısı diğer çizgi filmlerle karşılaştırıldığında sayıca daha fazla olduğu görülmüştür. Topçuoğlu ve Bursalı (2015) kendi çalışmalarında beş adet çizgi film incelemişler, inceledikleri bu çizgi filmlerin bölümlerinin toplamında 25 ikilemeye rastlamışlardır. Temizkan ve Atasoy (2016) da kendi çalışmalarında sekiz adet çizgi filmi incelemişler, inceledikleri bölümlerin toplamında 31 adet ikilemeye rastlamışlardır. Kral Şakir’de bulunan 74 adet ikileme, örneklemin büyüklüğüne göre ve diğer çalışmalardaki bulgulara göre ortalama bir sayı olarak düşünülebilir. “Sözlü ve yazılı iletişimde özellikle

anlama ve anlatma temel dil becerilerinden olan okuma ve yazmayı, hatta dinleme ve konuşma alt dil becerilerini de etkileyen faktörler arasında kelime hazinesinin önemli bir yeri vardır. Anlama ve anlatma temel dil becerilerinin etkin kullanımı kelime hazinesine bağlıdır” (Karatay, 2007). Doğal olarak bu çizgi filmde de ikilemelerin kullanımı kelime hazinesine katkıda bulunacak bu da temel dil becerilerinin gelişmesini sağlayacaktır.

D- “Kral Şakir adlı çizgi filmde kalıp sözlere yer verilmiş midir?” alt problemi çerçevesinde ortaya çıkan sonuçlara göre Kral Şakir adlı çizgi filmde 199 adet kalıp söze yer verildiği görülmüştür. Ayan ve Baş (2015)’ın çalışmasında bu sayı 205 ve Samuk (2018)’un çalışmasında 1580 adettir. Samuk’un çalışmasındaki verilere oranla Kral Şakir’deki kalıp söz sayısı azdır. Fakat Samuk çalışmasında birden fazla çizgi filmi incelemiştir. Temizkan ve Atasoy (2016) da kendi çalışmalarında sekiz adet çizgi filmi incelemişler, inceledikleri bölümlerin toplamında 985 adet kalıp söze rastlamışlardır. Görüldüğü üzere bu çalışmada da Kral Şakir’e oranla daha fazla kalıp söz bulunuyor gibi görünüyor da bulunan sayı sekize bölündüğünde Kral Şakir’deki sayının fazla olduğu ortaya çıkmaktadır. Topçuoğlu ve Bursalı (2015) kendi çalışmalarında beş adet çizgi film incelemişler, inceledikleri bu çizgi filmlerin bölümlerinin toplamında 431 kalıp söze rastlamışlardır. Bu çalışmaya göre ise Kral Şakir’de bulunan kalıp söz sayısı yaklaşık yüzde doksan fazladır. Bu çalışmalar yine söylemek gerekirse birden fazla çizgi filmin söz varlığını içermektedir. Bu da Kral Şakir’in çocukların söz varlığına katkıda bulunabileceği ve onların söz varlığını geliştirebileceği anlamına gelecektir. Doğal olarak Kral Şakir adlı çizgi filmin çocuklara izletilmesi çocukların söz varlığına katkı sağlayabileceği için bunun kişilere önerilmesi doğru olacaktır.

E- “Kral Şakir adlı çizgi filmde Türkçe’nin Söz Varlığı unsurlarının kullanım sıklığı nedir?” alt problemi çerçevesinde ortaya çıkan sonuçlara göre aşağıdaki gibi görülmektedir.

Kral Şakir adlı çizgi filmde 113 deyim, 1 atasözü, 74 ikileme ve 199 kalıp söz olmak üzere toplamda 387 söz varlığı unsuruna rastlanmıştır. Topçuoğlu Ünal ve Bursalı (2015) kendi çalışmalarında şu verilere rastlamışlardır: Araştırma kapsamında izlenen çizgi dizilerde toplam 604 yabancı sözcük, 280 terim, 58 argo ifadesi, 132 deyim, 2 atasözü, 23 ikileme, 1 kalıplaşmış söz, 431 kalıp (ilişki) söz, 28 çeviri söz olmak üzere toplam 1564 adet söz varlığı unsuru incelenmiştir. Yurt ve Aktaş (2017) kendi çalışmalarında deyim, atasözü ve kalıp sözler kategorilerinde toplamda 208 söz varlığı unsuruna rastlanmıştır. Kral Şakir’de rastlanılan söz varlığı sıklığı bu çalışmaya göre daha fazladır. Topçuoğlu ve Bursalı (2015) yine başka bir çalışmada inceledikleri çizgi filmler kapsamında 139 adet deyim, 1 Adet atasözüne, 25 adet de ikilemeye rastlamıştır. Kral Şakir’de bazı söz varlıklarının sıklıkları düşük olsa da toplamda bakıldığında daha fazladır. Yine çalışmalarında Topçuoğlu ve Bursalı (2015) 466 adet kalıp söze rastlamıştır. Bu çalışmalarında Bursalı ve Topçuoğlu sadece kalıp sözleri incelemişlerdir. Bu çalışmanın sonuçları Kral Şakir’de bulunan toplam söz varlığından da fazladır. Temizkan ve Atasoy (2016) kendi çalışmasında iki farklı kanalda yayınlanan çizgi filmleri incelemiş ve bu kanallarda yayınlanan çizgi filmlerin söz varlığı açısından bir karşılaştırmasını yapmıştır. Yaptığı çalışmada toplamda çizgi filmlerde 262 adet deyim, 2 adet atasözüne, 31 adet ikilemeye ve 1318 kalıp söze rastlamıştır. Bu çalışmanın da sıklık oranı Kral Şakir’e göre yüksektir. Ayan ve Baş (2015) yaptıkları çalışmada 424 deyim, 4 atasözüne, 72 ikilemeye ve 205 adet kalıp söze rastlamışlardır. Bu çalışma Kral Şakir’in sıklık sayısının üzerinde bir çalışmadır. Samuk (2018) da kendi çalışmasında incelediği çizgi filmlerde 1301 deyim, 26 atasözüne, 285 ikilemeye ve 1580 kalıp söze rastlamıştır. Kral Şakir’in sıklık oranlarına bakıldığında bu çalışma da Kral Şakir’in sıklık oranlarının üzerindedir. Kral Şakir de bu sayı deyimler için 113, atasözleri için 1, ikilemeler için 74 ve kalıp sözler için 199 adettir. Diğer çalışmalara bakıldığında çalışmaların çoğunda birden fazla çizgi filmin incelendiği görülmüştür. Bu çalışma sadece bir adet çizgi filmi içermektedir. Bu anlamda bakıldığında çizgi filmlerdeki söz varlığı sayısının bizim çalışmamızda daha fazla olduğu görülmektedir. Bu manada Kral Şakir adlı çizgi filmde söz varlığı unsurlarının daha fazla kullanıldığı yorumu yapılabilmektedir.

Kral Şakir’e bakıldığında genel olarak bu çizgi filmde söz varlığının dışında Türk gelenek ve göreneklerinin de yansıtıldığını görmekteyiz. Söz varlığı kapsamında incelendiğinde ise günlük hayatta kullanılan söz varlığı öğelerini de içerdiği görülmektedir. Dolayısıyla böyle bir çizgi filmin izlenmesinin çocukların gelenek ve görenekleri TV ekranlarında görmesinin faydalı olacağı ve Türkçe öğretimi açısından da yararlı olabileceği düşünülmektedir.

Öneriler

Bu çalışma Kral Şakir adlı çizgi filmin ilk 30 bölümüyle sınırlıdır. Dolayısıyla diğer bölümler söz varlığı açısından araştırmacılar tarafından incelenebilir.

- ✓ Bu çalışmada söz varlığı öğelerinden bazıları ele alınmamıştır. Ele alınmayan söz varlığı öğeleri Kral Şakir açısından incelenebilir.
- ✓ Bu çalışmada kullanılan söz varlığı öğelerinin sayısı öğelere göre tespit edilmiştir. Tespit edilen bu sayılardan yola çıkılarak söz varlığı unsurlarının çocuklar üzerindeki etkisinin diğer çizgi filmlerle karşılaştırılacağı bir alan çalışması yapılabilir.

KAYNAKÇA

Aksan, D. (2000). *Türkçenin Sözvarlığı*. Ankara: Engin Yayınevi.

- Aksan, D. (2003b). *Her Yönüyle Dil (Ana Çizgileriyle Dilbilim) (Cilt 3)*. Ankara: TDK Yayınları.
- Aksan, D. (2005a). *Anlambilim*. Ankara: Engin Yayınevi.
- Aksan, D. (2005b). *Türkçenin Gücü*. Ankara: Bilgi Yayınları.
- Aksan, Y. (1999). Söylem İlkelerinin Oluşumunda Türkçe Sözdiziminin Yönelimleri. *XII. Dilbilim Kurultayı 14-16 Mayıs 1998 Bildirileri*. Mersin: Mersin Üniversitesi.
- Aksoy, Ö. A. (1988). *Atasözleri ve Deyimler Sözlüğü*. İstanbul: İnkılap Yayınevi.
- Ayan, S., & Baş, B. (2015). Çizgi Filmlerdeki Söz Varlığıyla İlkokul Öğrencilerinin Söz Varlığı Üzerine Bir Araştırma. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*(3(4)), 84-89.
- Bailey, K. D. (1982). *Methods of Social Research*. New York: Free Press.
- Baş, B. (2010). Söz Varlığının Oluşumu ve Gelişiminde Çocuk Edebiyatının Rolü. *Tübar*, 137-159.
- Beyret, T. N., & Batur, Z. (2013). Kelime Öğretiminde Çizgi Filmin Yeri: Pepee. *Yeni Türkiye Türkçe Özel Sayısı*, 1297-1304.
- Bogdan, R. C., & Biklen, S. K. (1992). *Qualitative Research for Education: An Introduction to Theory and Methods*. Boston: Allyn and Bacon.
- Chomsky, N. (1965). *Aspects of the Theory of Syntax*. Londra: The Mit Press.
- Göçer, A. (2007). Bir Öğrenme Alanı Olarak Anlama Eğitimi ve Türkçe Eğitimindeki Yeri. *Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi Sayı: 23/7*.
- Gürel, Z., Temizyürek, F., & Şahbaz, N. K. (2007). *Çocuk Edebiyatı*. Ankara: Öncü Kitap.
- Hatiboğlu, V. (1981). *Türk Dilinde İkileme*. Ankara: TDK Yayınları.
- Karatay, H. (2007). Kelime Öğretimi. *Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 27(1), 141-153.
- Karpuz, H. Ö. (2006). Anadili Bilinci Sorunu. H. Ö. Karpuz içinde, *Türkçenin Çağdaş Sorunları* (s. 175-188). İstanbul: Divan Yayınevi.
- Kaya, T. (2014). Tematik Çocuk Kanallarında Yayınlanan Çizgi Filmlerde Yerel ve Küresel İzler. *Maltepe Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi*, 1(1), 63-78.
- Marshall, C., & Rossman, G. B. (1995). *Designing Qualitative Research Second Edition*. USA: Sage Publications.
- Metin, M. (2013). *Kuramdan Uygulamaya Eğitimde Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Pegem Yayınları.
- Miles, M. B., & Huberman, M. A. (1984). *Qualitative Data Analysis*. London: Sage.
- Neuman, W. (2014). *Social Research Methods: Qualitative and Quantitative Approaches*. Essex: Pearson.
- Samuk, O. (2018). Doktora Tezi. *Çizgi Filmlerin Söz Varlığı Üzerine Bir İnceleme*. İstanbul Üniversitesi.
- Şuataman, Ö. (2013). Ana Dili Kullanımına Verilen Önem: Basın Yayında Türk Dili. *Sosyal ve Beşeri Bilimler Dergisi*, 5(2), 407-416.
- Temizkan, M., & Atasoy, A. (2016). Söz Varlığı Gelişimi Açısından Çizgi Filmler Üzerine Bir Değerlendirme (TRT Çocuk ve Minika Çocuk Örneği). *Milli Eğitim Dergisi*(210), 577-599.
- Temizyürek, F., & Acar, Ü. (2014). Çizgi Filmlerdeki Subliminal Mesajların Çocuklar Üzerindeki Etkisi. *Cumhuriyet Uluslararası Eğitim Dergisi*, 3(3), 25-39.
- Toklu, O. (1995). Türkçe ve Almancada Kalıp Sözler. *DTFC Batı Dilleri ve Edebiyatları Araştırma Enstitüsü Dergisi*, 3, 113-140.
- Topçuoğlu Ünal, F., & Bursalı, H. (2015). Çizgi Dizilerde Kalıp(İlişki) Söz Öğretimi: Cille Örneği. *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*(3 (129)), 69-83.
- Topçuoğlu Ünal, F., & Bursalı, H. (2015). Çizgi Dizilerin Beşinci ve Altıncı Sınıf Öğrencilerinin Söz Varlığına Katkısı. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*(12 (29)), 60-74.
- Uzuner Yurt, S., & Aktaş, E. (2017). Dilin İşlevleri ve Söz Varlığı Açısından Pepee. *International Journal of Eurasia Social Science*, 333-345.
- Yaşar Ekici, F. (2015). Çizgi Filmlerin Çocuklar Üzerindeki Etkilerine İlişkin Çok Boyutlu Bir Değerlendirme. *Türk & İslam Dünyası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 3, 70-84.
- Yıldız, C. (2003). *Ana Dili Öğretiminde Çağdaş Yaklaşımlar ve Türkçe Öğretimi*. Ankara: Pegem Yayınları.